

Taalbeschouwing

Aha! Een zin-loze aanpak!

Jan T'Sas

'Mijn leerlingen weten niet wat een onderwerp is, ze kunnen geen persoonsvorm vinden in een zin, een bijwoord verwarren ze met een bijvoeglijk naamwoord. Ik moet heel die basisleerstof er opnieuw inpompen.' Het is opvallend hoeveel taal-leerkrachten van het secundair elk jaar hetzelfde zeggen. En wie krijgt in dit verhaal de schuld? De leerkracht van het jaar voordien natuurlijk, die op zijn beurt neerkijkt op een andere collega, die op zijn beurt het basisonderwijs met de vinger wijst. Of schort er wat aan het taalbeschouwingsonderwijs? Als zinsontleding niet goed werkt, dringt een zin-loze aanpak zich op.¹

Leerkrachten Nederlands, u kent allemaal uw vak. Niemand heeft er schuld aan dat leerlingen zo moeilijk een zin kunnen ontleden of een woord benoemen. Maar het is wel een feit dat heel wat leerlingen en zelfs studenten eerste licentie Germaanse afschuwelijk slecht

scoren in traditionele opdrachten van zinsontleding. Het is ook een feit dat het woord *zinsontleding* op zich bij een aantal leerlingen metaforische beelden van instortende gebouwen en verzuurde soep oproept. Het blijft tenslotte een feit dat een leerling zijn eigen of een vreemde taal niet noodzakelijk beter zal gebruiken als hij de diverse trucs kent om een onderwerp of voorzetselvoorwerp te vinden.

Moeten we het traditionele grammaticaonderwijs dan maar meteen opbergen en verschepen naar een ver continent? Nee. Maar misschien moeten we in het onderwijs maar eens doen waar het bij lessen taalbeschouwing werkelijk om gaat: leerlingen inzicht doen krijgen in de systematiek van taal. En als we daarbij het taalbeschouwingsonderwijs ook nog boeiend kunnen maken voor de leerling, waarom dan niet?

SCHOOLSLAG

Taalbeschouwing houdt veel meer in dan zinsontleding en woordbenoeming. Eindtermen, ontwikkelingsdoelen en ontwikkelaars van leerplannen zijn het daar alvast unaniem over eens. De nadruk ligt op communicatie, natuurlijke situaties waarin men taal hanteert, de betekenis van taal als medium om een boodschap over te brengen. Kortom, centraal staat *taalgebruik*. Taalbeschouwingsonderwijs moet er dan ook op gericht zijn leerlingen te leren reflecteren over dat taalgebruik.

Maar om dat te kunnen, moet de leerling eerst zijn taal kunnen gebruiken. Hij moet ze begrijpen. Hij moet ze kunnen lezen, spreken, schrijven en ernaar luisteren. Zonder taalvaardigheid geen (of weinig) taalbeschouwing. Vraag een kind van tien niet te reflecteren over de verschillende schoolslagbewegingen als het zelf nog nooit in die stijl heeft gezwommen. Gebruik komt dus voor beschouwing.

KABOUTER

Wie taal gebruikt, combineert in feite drie domeinen: *betekenis*, *vorm* en *situatie*. 'Ga eerst je handen wassen!', zegt een moeder tegen haar kind. De betekenis van die zin is duidelijk: het kind moet zijn handen gaan wassen voor er iets anders kan gebeuren. De vorm van de zin is ook duidelijk: het is een bevel. Bovendien komt de zin voor in een bepaalde situatie: het gezin gaat aan tafel en de persoon die het bevel geeft, bevindt zich blijkbaar in een positie die hem toelaat zo'n bevel te geven.

Kinderen hebben niet onmiddellijk door dat taalgebruik een combinatie is van deze drie factoren. Het is allemaal één pot nat. Vraag aan een kind van vijf maar eens: 'Wat is het langste woord: reus of kabouter?' Het antwoord zal bijna onvermijdelijk 'reus' zijn. Zo'n kind kan namelijk nog niet abstraheren en de vorm van een woord los zien van de betekenis; 'reus' is voor hem het langste woord omdat een reus nu eenmaal veel groter is dan een kabouter.

Kinderen kunnen ook niet meteen abstractie maken van grotere (of kleinere) taalgeheelen. Als het om taal beschouwen gaat, zet het kind zijn eerste stappen op woordniveau. Van daaruit gaat het kleinere delen beschouwen (woorddelen, klanken, letters) en grotere delen (woordgroepen, zinnen, teksten). Het is een geleidelijk proces dat pas eindigt als het kind twaalf jaar oud is. Pas dan kan het abstract denken over taal. Pas dan kan het met andere woorden een onderscheid maken tussen vorm, betekenis en situatie enerzijds en woord, woorddeel en woordcombinatie anderzijds. En dan nog. Het is niet verwonderlijk dat nog heel wat topics uit de taalbeschouwing uit de eindtermen van de eerste graad zijn geweerd en verschoven naar hogere jaren.

SARCASTISCH

Abstracte (lees: traditionele) woordbenoeming en zinsontleding leiden tot weinig inzicht in de manier waarop taal in elkaar zit, als zij niet gekoppeld worden aan de factoren *betekenis* en *situatie*. Dat leiden we af uit wat voorafging. Nog één voorbeeld om dit te illustreren. Bekijken we twee zinnen:

- 1 *Uw man werkt.*
- 2 *Uw man werkt goed.*

Voor de traditionele grammatica is hier weinig aan de hand: de tweede zin is een uitbreiding van de eerste. Dat beide zinnen echter in een heel andere context worden gebruikt, zal de traditionele grammatica worst wezen.

In de eerste zin gaat het om het feit dat iemand werkt, actief bezig is. Afhankelijk van de situatie kan de betekenis van die zin merkbaar verschillen. Misschien heeft de man pas onlangs een zwaar ongeluk gehad en wordt hij nog niet verondersteld weer aan het werk te zijn. Of misschien is de zin wat sarcastisch bedoeld, omdat de man in kwestie de naam heeft de hele dag in zijn zetel te zitten. In zin 2 gaat het om de manier van werken, niet om de activiteit zelf. De toevoeging van het woord 'goed' verandert de betekenis van de zin dus aanzienlijk. Met de toevoeging van 'goed' ontstaat ook een andere situatie.

De traditionele zinsontleding gaat aan de concepten betekenis en situatie voorbij, wat het voor leerlingen allemaal een stuk abstracter, minder relevant, moeilijker en meestal ook vervelender maakt. Zinsontleding vertrekt dus het best niet van de zinskern of van een trucje. En trucjes zijn er genoeg, denk maar aan de manieren om een onderwerp te vinden in een zin, iets als: het onderwerp is het zinsdeel dat in getal overeenkomt met de persoonsvorm. Simpel toch, zeggen leerkrachten, maar toch vergeten leerlingen het altijd weer...

ZIN-LOOS

Hoe kunnen we het dan echt simpel maken? Er is maar één oplossing: zinsontleding vertrekt van de boodschap die een zin bevat, de functie die het onderwerp in die boodschap heeft. Pas later, als de betekenis van het onderwerp duidelijk is geworden en de leerlingen weten waarnaar ze moeten kijken, kan de leerkracht een trucje aanbieden dat de leerlingen helpt om het onderwerp sneller te vinden. Gooien we het grammaticaonderwijs dus de boot in? Nee. We stappen enkel af van de inventieve maar bepaald abstracte variëteit zinnestelsels die leerlingen in stukken moeten hakken en

benoemen, als doel op zich.

Wil taalbeschouwing een vaardigheid worden waar leerlingen ook in het vreemdetalenonderwijs wat aan hebben, dan moeten lessen taalbeschouwing vertrekken vanuit de boodschap, de betekenis. Pleidooi voor een zin-loze aanpak die zinvol wordt, om maar even met woorden te spelen. En daar is een methode voor, meer bepaald een *inductieve methode*. Bij wijze van voorbeeld krijgt u twee lesjes voorgeschoteld. Misschien zult u niet onmiddellijk door hebben waar ze precies over gaan, maar dat maakt deel uit van de methode. Doet u even mee? Uitleg volgt.

VOORBEELD 1: TAANTAFEIR

LESVERLOOP

Stap 1

- 1 Beantwoord de volgende vragen:
  - ◆ Kan jij met je auto rijden als de *bjel* kapot is?
  - ◆ Wat zou je ervan denken als je een *torenwachter* zou zijn?
  - ◆ Wat gebeurt er als je de 100 meter loopt op *pollevies*?
  - ◆ Hoe zou jij reageren als er plots een *inkbiegel* op je afkwam?
  - ◆ Waarmee kan een mens zoal *spaaïen*?
  - ◆ Is een *maalplak* een geschikt instrument om frieten te bakken?
  - ◆ Heb je lessen nodig om met een *rijtak* te kunnen omgaan?
  - ◆ Wat gebeurt er als je een *schabelleke* in het haardvuur gooit?
  - ◆ Wat zou jij doen als je een auto op de *lantoor* zag staan?
- 2 Problemen om te antwoorden? Misschien moest je de woorden die je niet kent maar eens opzoeken in een woordenboek.
- 3 Wat heb je bij het opzoeken vastgesteld? Hoe komt dat?
- 4 En, waren je antwoorden op de vragen gepast?
- 5 Hoe zou je de betekenis van al de woorden kunnen te weten komen?

Stap 2

- 1 Lees onderstaand stukje tekst.
  - a Lees het voor als nieuwslezer voor de radio.
  - b Vertel het verhaal thuis of aan je vrienden.
  - c Vertel het ook eens aan de directeur van je school.

GRAFGROETEN

In de Amerikaanse stad Vermont heeft een man een hartaanval gekregen doordat een vriend hem op zijn schouder tikte. Dat gebeurde wel in heel speciale omstandigheden. Op een avond keerde de 40-jarige Chris Lewis naar huis terug van een verjaardagsfeestje. Zoals hij wel vaker deed, nam Lewis een binnenweg door het plaatselijke kerkhof. Doordat de man wat veel gedronken had, struikelde hij en kwam hij in een open grafkuil terecht. Die had men gegraven voor de begrafenis van de volgende dag. Nog wat versuft door zijn val probeerde Lewis weer uit de kuil te geraken, maar dat lukte niet meteen. Plots voelde hij een hand op zijn schouder. Een stem zei: 'Het lukt toch niet, jongen, dat heb ik ook al geprobeerd.' Het was een vriend van Lewis, die een uur eerder al naar huis was gegaan en in dezelfde put was getuimeld. Maar dat had Lewis niet onmiddellijk door. Van schrik kreeg hij een hartaanval.

- 2 Welke verschillen zijn je opgevallen in de manier waarop het verhaal werd overgebracht?

Stap 3

- 1 Rollenspel. Ga met twee vooraan staan en kies een van de volgende rollenspel-
len uit:
  - ♦ Een deftige dame doet haar inkopen op de markt. Een groenteman spreekt haar aan.
  - ♦ In het park ontmoeten twee vriend(inn)en elkaar terwijl ze hun hond uitlaten.
  - ♦ Twee boeren klagen over de slechte oogst, het slechte weer, de te lage prijzen voor hun aardappelen.
  - ♦ Tijdens een nieuwsuitzending moeten die twee boeren geïnterviewd worden.
  - ♦ Twee voetballiefhebbers praten na de wedstrijd over de slechte scheidsrechter, de gemiste kansen...
- 2 Hoe verliepen deze gesprekken?

3 Beantwoord de volgende vragenlijst:

In een wachtzaal van de dokter spreekt een onbekende dame je aan (in verzorgd A.N.). Je antwoordt:

- ☐ in dialect
- ☐ in standaardtaal
- ☐ in een tussentaaltje (mengeling van dialect en standaardtaal)

In een vreemde stad vraag je een voorbijganger de weg naar het station. Je spreekt

- ☐ in dialect
- ☐ in standaardtaal
- ☐ in een tussentaaltje (mengeling van dialect en standaardtaal)

Je bent klasverantwoordelijke en moet bij de directeur toestemming vragen om een actie voor 11.11.11 op touw te zetten. Je vraagt dat

- ☐ in dialect
- ☐ in standaardtaal
- ☐ in een tussentaaltje (mengeling van dialect en standaardtaal)

Je neemt deel aan een jongerenkwis op de televisie. Je spreekt

- ☐ in dialect
- ☐ in standaardtaal
- ☐ in een tussentaaltje (mengeling van dialect en standaardtaal)

Je belt een vriendin op. Haar moeder neemt de telefoon eerst op. Je vraagt of je vriendin thuis is

- ☐ in dialect
- ☐ in standaardtaal
- ☐ in een tussentaaltje (mengeling van dialect en standaardtaal)

Je bent razend op iemand van je klas. Tijdens de speeltijd scheld je hem uit

- ☐ in dialect
- ☐ in standaardtaal
- ☐ in een tussentaaltje (mengeling van dialect en standaardtaal)

Je praat over koetjes en kalfjes met je beste vriend(in)

- ☐ in dialect
- ☐ in standaardtaal
- ☐ in een tussentaaltje (mengeling van dialect en standaardtaal)

5 Waarop heb je je gebaseerd om je keuzes te maken?

6 Er staan nu heel wat verschilpunten op het bord tussen standaardtaal en dialect. Probeer ze eens te groeperen op vier niveaus. Hiernaast vind je alvast vier kolommen om in te vullen.

[illegible]

100

[illegible]

- 1 Kies een kort bericht uit de krant en lees het voor. Eerst doe je dat gewoon, dan met het accent van Jan Boskamp, Jacques Vermeire, de bakker om de hoek enz.
- 2 Welke verschillen merk je op?

Waarover gaat de les? Over *Taantafeir*? Wat is dat?... Afwachten maar. Het is essentieel dat de leerlingen **nooit** vooraf vernemen waarover de les zal gaan.

De leerlingen krijgen een aantal vragen voorgeschied. Ze moeten de vragen beantwoorden, maar ondervinden problemen omdat ze een aantal woorden niet of nauwelijks kennen. Ook in het woordenboek staan ze niet. Een probleem dus. De leerlingen komen erachter dat het om woor-

den gaat die slechts in bepaalde streken worden gebruikt, dialectwoorden dus. Om ze te verklaren zouden ze dus overal moeten gaan rondvragen. Daarmee hebben de leerlingen één kenmerk van dialect ontdekt.

Een tekstje. Een leerling leest het voor als nieuwsbericht, een ander vertelt het door aan de schooldirecteur, een ander aan zijn vrienden. De verschillen komen boven. De leerlingen ontdekken dat er een verschil is tussen schrijf- en spreektaal. Ze ontdekken een tweede kenmerk van dialect: eigen klanken, eigen zinsvorm. Misschien achterhalen ze

ook al dat dialect niet in elke situatie kan worden gebruikt. Anders gebeurt dat in stap 3.

Stap 3

De leerlingen spelen korte rollenspellen, waarin zij zelf hun taalgebruik moeten bepalen. Ze krijgen situaties gepresenteerd waarin zij het gebruik van dialect, standaardtaal of een tussentaaltje moeten beoordelen. Het derde kenmerk van dialect komt boven: dialect is eigen aan bepaalde situaties.

Systematiseren

Vraag 6 van stap 2 is cruciaal. De leerlingen doorlopen de opdrachten die ze hebben gedaan en leggen schriftelijk de systematiek

vast die ze hebben ontdekt, met name de verschillen tussen standaardtaal en dialect op het niveau van klank, woordenschat, zinsvorm en situatie. Zij *systematiseren* met andere woorden het inzicht dat zij hebben verworven.

Samengevat

In een grijs kader wordt de theorie getoond. Hier leren de leerlingen niets nieuws meer, het is enkel de definitieve neerslag van de leerstof.

Oefeningen

Hebben de leerlingen echt inzicht? Probeer het even uit met een oefening, maar strikt genomen is die overbodig.

VOORBEELD 2: KIP EET WOLF

LESVERLOOP

Stap 1

- 1 Hieronder vind je wat reclame. Die moet in het school- of sporttijdschrift waaraan je meewerkt. Kan ze zo je tijdschrift in? Welke illustraties zou je bijvoegen?
- 2 Moet je eigenlijk overal wel iets invullen? Kan het niet zonder?
- 3 Soms staat reclame nogal ongelukkig geplaatst, bijvoorbeeld reclame voor dieselauto's naast een artikel over luchtvervuiling. Welk van onderstaande reclameboodschappen zou jij niet plaatsen bij:
  - ♦ een artikel over acné?
  - ♦ een artikel over slapeloosheid?
  - ♦ een artikel over jeuk?
- 4 Ken jij (nog) werkwoorden die zonder zo'n aanvulling kunnen? Maak er eens een zin mee.
- 5 Maak een vraag van elke reclameboodschap: het woord dat je hebt ingevuld, moet het antwoord zijn.
- 6 Is er een vraagwoordvraag die je overal kan stellen?

Hij heeft reeds ..... van
keelpijn verlost.

BIG BROTHER TOONT .....

Je krijgt .....

M'n huid verdient .....

Tocht het .....? De WEJO-strip houdt de wind buiten.

De   Hollanders   hebben

Ist... Zo kies je ..... in een Sleepy-winkel.

Ik hul ..... alleen in streepzachte kleding.

Schilfertjes? Ik heb .....gevonden.

NATUURLIJK HOEF JE .....NIET TE LATEN.

Stap 2

Luisteroefening voor fijnproevers...

C H A M P I G N O N S   I N   K N O F L O O K B O T E R

Benodigdheden: 450 gr champignons, olie, 50 gr boter, knoflook, 2 eetlepels gehakte kruiden, 2 theelepels citroensap, 50 gr vers broodkruim.

Bereiding:

- a Bak de champignons gedurende 20 seconden lichtjes in de hete olie en laat ze drogen op keukenpapier.
  - b Schik de champignons met de steeltjes naar boven in een ondiepe oven-schaal.
  - c Meng boter, knoflook, kruiden en citroensap en schep die over de champignons. Strooi er broodkruim over.
  - d Laat de champignons ongeveer 5 minuten bakken onder de grill tot het broodkruim goudbruin is.
  - e Giet er eventueel nog wat knoflookboter overheen.
- Je kunt de champignons in knoflookboter opdienen met Frans brood of geroosterde sneetjes brood.

- 1 Goed geluisterd? Even controleren! Beantwoord de volgende vragen en gebruik je antwoorden om de onderstaande tekst te verduidelijken.
- ♦ Wat bak je in hete olie?
  - ♦ Wat laat je drogen op keukenpapier?
  - ♦ Wat meng je om knoflookboter te bereiden?
  - ♦ Wat schep je over de champignons?
  - ♦ Wat strooi je erover?
  - ♦ Wat laat je bakken onder de grill?
  - ♦ Wat kan je opdienen voor je gasten?

Lees nu de volgende tekst:

C H A M P I G N O N S   I N   K N O F L O O K B O T E R

Benodigdheden: 450 gr champignons, olie, 50 gr boter, knoflook, 2 gehakte kruiden, 2 theelepels citroensap, 50 gr vers broodkruim.

Bereiding:

- a Bak ze gedurende 20 seconden lichtjes in de hete olie en laat ze drogen op keukenpapier.
- b Schik ze met de steeltjes naar boven in een ondiepe ovenschaal.
- c Meng ze en schep ze over de champignons. Strooi het erover.
- d Laat ze ongeveer 5 minuten bakken onder de grill tot het goudbruin is.
- e Giet eventueel nog wat ervan overheen.
Je kan ze in knoflookboter opdienen met Frans brood of geroosterde sneetjes brood.

- 2 Waar staat 'ze' voor in elke zin?
- 3 Kan je al die gegevens gewoon weglaten? Waar wel/niet?
- 4 Hoe komt dat?
- 5 Kan je aan de volgende zinnen iets toevoegen? Zijn er zinnen waar dat eigenlijk moet? Verandert dit iets aan de betekenis van de zin of krijg je onzin? Hoe komt dat?
- ♦ *Gert en zijn vrienden eten nooit.*
  - ♦ *Walter schrijft graag.*
  - ♦ *De firma betaalde hem.*
  - ♦ *Riet komt.*
- 6 Soms moet je dus iets toevoegen, soms niet. Welk systeem zit daarachter?

Samengevat

.....

.....

.....

.....

.....

Oefening

- 1 Wat voor effect krijg je als je in de volgende zinnen het lijdend voorwerp weglaat? Probeer het maar eens.

- ♦ *Jan ruimde zijn spullen op.*
- ♦ *Rambo sloeg de inbreker de kamer door.*
- ♦ *Toen vielen de gasten de keukenchef aan.*
- ♦ *De betogers riepen hun slogans naar de politici.*
- ♦ *Ik vergat mijn CD-ROM's bij een vriend.*
- ♦ *Mijn grootmoeder drinkt altijd kruidenthee.*
- ♦ *De gieren verslonden het kring.*
- ♦ *Ten slotte gaf de oude zakenman het bedrijf over.*

WAT GEBEURT ER IN DEZE LES?

Een vreemde titel voor een les, maar ook hier geldt: zwijg als vermoord over het ware onderwerp. *Kip eet wolf* wekt interesse.

Stap 1

De leerlingen krijgen reclameboodschappen die ze in een tijdschrift moeten plaatsen. Zij moeten maar uitmaken of de boodschappen publiceerbaar zijn. Aanvullen dus. Bij sommige boodschappen blijkt dat niet nodig te zijn. De leerlingen gissen naar het waarom. Mogelijk komen ze erachter dat het werkwoord er voor iets tussen zit. Aan sommige werkwoorden moet je wel iets toevoegen, bij andere niet. Ze ontdekken de vraagwoordvraag waarop elke aanvulling een antwoord kan zijn.

Stap 2

Een luisteroefening gevolgd door een

vraag-antwoordspel om een recept te kunnen reconstrueren. Ook hier gaat het om het al of niet moeten toevoegen van woorden. In vraag 5 wordt duidelijk wat de implicaties kunnen zijn voor de betekenis van een zin als er iets wordt toegevoegd: de betekenis van de zin verandert.

Systematiseren

De leerlingen zetten alles op een rij in vraag 6. Bij sommige werkwoorden hoort een toevoeging om een correcte zin te garanderen, bij andere impliceert een toevoeging een verandering van betekenis. Nog andere werkwoorden kunnen die toevoeging niet krijgen. De ontdekking van het lijdend voorwerp.

Samengevat

In een grijs kader wordt de theorie genoteerd. Hier leren de leerlingen niets nieuws meer, het is enkel de definitieve neerslag van de leerstof.

Oefeningen

Hebben de leerlingen echt inzicht? Probeer het even uit met een oefening, maar strikt genomen is die overbodig.

INDUCTIEVE TAALBESCHOUWING

Deze voorbeelden komen uit NEEJANDER-TAAL², een handboek inductieve taalbeschouwing voor de eerste en de tweede graad secundair, dat in mei 1997 door uitgeverij Plantyn op de markt wordt gegooit. De principes achter de inductieve methode zijn *zelfontdekkend en probleemoplossend leren* en *systematiseren*. Samengevat komt het hierop neer:

- De leerlingen worden geconfronteerd met een probleem dat de vorm krijgt van een pedagogische taak. Dat is het kader waarbinnen zij op zoek gaan. Het kader is van die aard dat de leerlingen gemotiveerd worden om de taken uit te voeren.
- Per twee of in groepen gaan de leerlingen op zoek naar een oplossing van het probleem. De leerkracht geeft af en toe wat feedback en stuurt de leerlingen in de goede richting, maar hij laat niet te veel informatie los.
- De opdracht wordt klassikaal besproken. De vondsten van elk duo of elke groep worden tegen elkaar afgewogen. Er komen vragen of nieuwe opdrachten.
- De leerlingen zetten zelf de systematieken die ze hebben ontdekt op een rij.
- De inzichten die de leerlingen hebben opgebouwd, worden weergegeven in een theorieblok, een samenvatting.

De leerlingen denken dus zelf na over taalverschijnselen en gaan zelf op basis van een groot aantal voorbeelden op zoek naar de systematiek die achter taal zit. Dit zoekproces is essentieel. Het moet de hoofdbrok van de les uitmaken. De leerkracht is de stuurman,

die lijnen uitzet en met vragen of kleine hints het leerproces in goede banen leidt, zonder echter zelf de oplossingen op een schoteltje aan te bieden. Dit vergt een goede voorbereiding, maar het werkt. Want voor deze methode geldt hetzelfde als voor leren zwemmen of autorijden: eens het inzicht verworven, altijd verworven. Voor sommigen lijkt deze methode wat meer tijd in beslag te nemen, maar wat een tijdswinst als de leerkrachten van de verschillende leerjaren niet meer elk jaar opnieuw hetzelfde liedje moeten zingen.

UIT CHINA

Om af te ronden moet mij nog het volgende verhaal van het hart. Ik heb het zelf uit de school waar ik les heb gegeven. Enkel de naam is fictief.

Shang Lie is 13. Zowat anderhalf jaar geleden is ze met haar ouders uit China naar ons land overgewaaid om er zich te vestigen. Op school speelt vooral een gebrekkige kennis van het Nederlands haar parten. Half oktober krijgen haar ouders een brief van de klasleraar. Shang Lie zal het schooljaar niet met succes beëindigen, haar taalachterstand is te groot. Of ze het kind geen bijlessen Nederlands kunnen laten volgen? De ouders in paniek naar school, tolk erbij. Wat blijkt? Shang Lie scoort niet slecht op school. Voor Nederlands haalt ze zelfs 70% van de punten. Leraar Nederlands erbij. Blijkt dat die nogal veel aandacht heeft besteed aan woordbenoeming en zinsontleding. Shang Lie is verstandig. Ze heeft de logica van de traditionele Nederlandse grammatica door. Niemand in haar klas die er beter mee overweg kan dan Shang Lie. Alleen... Ze begrijpt geen iota van wat al die woorden en zinnen betekenen.

Jan T'Sas
Markgravelei 105
2018 Antwerpen

Noten

- 1 Dit artikel is de neerslag van een lezing die ik gehouden heb op de tiende HSN-conferentie (Antwerpen, 15 en 16 november 1996). In het verslagboek verschijnt een beknoptere versie.
- 2 Auteurs NEEJANDERTAAL: Jan T'Sas, Hilde Michielsens, Etienne Uleners, Viviane Van Dijck & Lieve Van Houtven.

T U S S E N D O O R

JOHN FLANDERSPRIJS 1997 Jubileumuitgave

Voor de vijftiengste keer schrijft de Uitgeverij Averbode de jaarlijkse John Flandersprijs voor Vlaamse Filmpjes uit. Deze prijs wordt toegekend voor een onuitgegeven, boeiend verhaal (alle genres zijn mogelijk) voor kinderen vanaf 10 jaar.

De John Flandersprijs 1997 bedraagt 50.000 BeF en bovendien wordt de winnaar in het voorjaar van 1998 een driedaags verblijf als eregast aangeboden in Bologna ter gelegenheid van de vermaarde 'Fiera del libro per ragazzi' (Internationale Jeugdboekenbeurs).

De inzendingen worden op de redactie verwacht **voor 15 mei 1997**.

Het wedstrijdreglement kan aangevraagd worden bij

Uitgeverij Averbode - VF-redactie, Postbus 54, 3271 Averbode, tel. (013)78 01 73, fax (013)78 01 79.